

Gone With the Trash

Näyttelystä LÖYDETTÄVISSÄ

Kuvataiteen maisterin taiteellisen opinnäytteen kirjallinen osa

Taideyliopiston Kuvataideakatemia

Samu Nyholm

24.2.2020

Ohjaaja: Jussi Niva

Kirjallisen työn ohjaaja: Melina Voipio

Tarkastajat: Timo Vaittinen, Timo Heino

**KUVATAIDE-
AKATEMIA**

✕ TAIDEYLIOPISTO

“Part of what I do and what I want to do is I want to bring art into the everyday life. If you can take ordinary just walking in the street and you’re confronted by something, that might change your day-it might inspire you.” – Kenny Scharf

TIIVISTELMÄ

Taiteellisen opinnäytteeni kirjallisessa osassa esittelen kuvataiteen maisterin opinnäytteeseeni liittyvät näyttelyt: *Kuvan kevät-* lopputyönäyttelyn, johon osallistuin vuonna 2011 ja yksityisnäyttelyni *Löydettävissä* vuodelta 2013. Molemmat näyttelyt pidettiin Kuvataideakatemia Kasarmikadun galleriassa. Esittelemistäni kymmenestä teoksesta kaksi oli esillä näyttelyssä *Kuvan kevät* ja kahdeksan näyttelyssä *Löydettävissä*.

Molemmista näyttelyistä on jo kulunut useampi vuosi ja oma taiteellinen näkemykseni teoksiani kohtaan on jo ehtinyt hieman muuttua niiltä ajoilta. Tekstissä avaan teosteni taustoja, sekä niihin liittyviä nykyisiä ajatuksiani.

Käyn läpi teosteni materiaaleja ja pohdin myös ympäristön vaikutusta työskentelyyni. Ehdoksi käytettäville materiaaleille olen asettanut itselleni sen, että ne on löydetty – joko hylättynä tai roskana. Materiaaleina toimivat muun muassa serpentiinit, kirjat ja elintarvikkeet.

Tekstissäni käsittelen tyylisuuntauksia, joilla on yhtymäkohtia taiteellisen työskentelyni kanssa. Näitä ovat muun muassa Arte Povera, eli köyhä taide ja appropriatio, eli omaksi ottamisen taide. Käyn läpi myös minua kiinnostavien taiteilijoiden, kuten Michelangelo Pistoletton, Jannis Kounellisoksen sekä Phillip Taaffen tuotantoa, sekä pohdin suhdettani heidän työskentelyyn.

Lopuksi kerron, millä tavoin näkemykseni materiaalivalinnoista ja taiteentekemisen prosesseista ovat muuttuneet vuosien varrella ja mitkä elementit ovat yhä jääneet osaksi työskentelyäni.

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO	5
ALUKSI	6
KUVAN KEVÄT 2011	7
Paluumatka	7
Asetelma	8
LÖYDETTÄVISSÄ 2013	9
Rivien välistä	9
Small talk	11
Groceries	12
Natura morte	13
Human mistake	14
Neon bread	15
Digiabyssi	16
Sufi dance	17
APPROPRIAATIO- omaksi ottamisen taide	19
ARTE POVERA - köyhä taide	20
DEBILISMI	23
YMPÄRISTÖN VAIKUTUS	23
MATERIAALEISTA	24
LOPUKSI	25
LÄHTEET	27

JOHDANTO

Kuvataiteen maisterin opinnäytteeni koostuu kahdesta julkisesti esillä olleesta näyttelystä, sekä tästä kirjallisesta osasta. Näyttelyt ovat Kuvan kevään 2011 ryhmänäyttely ja Kuvataideakatemian Kasarmikadun galleriassa vuonna 2013 ollut yksityisnäyttelyni *LÖYDETTÄVISSÄ*. Hahmottelen taiteellisen opinnäytteeni kirjallisessa osassa omaa suhdettani kahteen taiteen tyyliuuntaukseen, arte poveraan sekä appropriatiotaiteeseen, joilla hahmotan olevan yhtymäkohtia tekemiseeni. Käyn myös läpi suhdettani näitä tyyliuuntia edustavien taitelijoiden, Michelangelo Pistoletton, Jannis Kounellisin sekä Phillip Taaffen tuotantoon ja teoksiin. Kerron myös taiteellisen opinnäytteeni teosten taustoista: siitä, miten prosessoin ideoita ja miten olen työstänyt teoksiani.

Kuvan kevät-ryhmänäyttelyssä vuonna 2011 oli esillä kaksi teostani, joiden pääasiallisina materiaaleina olivat maasta löydetyt serpentiinit sekä muovipussit. Yksityisnäyttelyni vuonna 2013 koostui kahdeksasta teoksesta, jotka myöskin koostin ja valmistin löytömateriaaleista.

Jokaisella näyttelyissä esillä olleella teoksella on tietty, materiaallinen lähtökohtansa, jolle ne rakentuvat. Ehdoksi käytettäville materiaaleille olen asettanut itselleni sen, että ne on löydetty – joko hylättynä tai roskana. Materiaalit toimivat lähtökohtina teoksille ja vaikuttavat siihen, kuinka olen lähtenyt kutakin teosta prosessoimaan. Esittelemissäni näyttelyissä olevat työt olen koostanut muovipussien ja serpentiinien lisäksi muun muassa vanhoista kirjoista, printtauskalvoista ja hävikkielintarvikkeista.

Löydän työskentelyssäni yhtymäkohtia muun muassa Michelangelo Pistoletton ja Philip Taaffen taiteelliseen työhön.

ALUKSI

Teoksista kirjoittamiseen vaikuttaa paljon teoksen tekemisestä kulunut aika. Tätä opinnäytteen kirjallista osaa kirjoittaessani Kuvan Kevään vuoden 2011 näyttelystä on kulunut jo lähes yhdeksän vuotta ja *LÖYDETTÄVISSÄ* -näyttelystä kuusi vuotta. Tämä, vuonna 2013 pitämäni näyttely oli ensimmäinen yksityisnäyttelyni. Näiden vuosien aikana ja jälkeen näkemykseni tuon ajan teoksiani kohtaan on muuttunut. Tarkkailen niitä nykyään eri perspektiivistä ja ikään kuin muistelen, mitä olen niillä pyrkinyt ilmaisemaan silloin.

Näin jälkeinpäin kokonaisuutta tarkastellessani, näen vuoden 2013 näyttelyn raakileena. Se ei ollut kerinnyt kypsyä tarpeeksi. Valmistelin näyttelyä kiireisellä aikataululla ja koin jo silloin keskeneräisyyttä, varsinkin sisällöllisellä tasolla. Ajatusprosesien loppuunvieminen oli kiireessä hankalaa. Keskityin enemmän teosten tekniseen toteuttamiseen ja visuaaliseen puoleen. Sisällölliset ideat olivat spontaaneja, enkä lähtenyt niitä suuremmin silloin kritisoimaan. Koin ne riittävän hyväiksi. Päätöksiä piti myös tehdä nopeasti. Erityisesti teokset *Digiabyssi* ja *Rivien välistä* tarvitsivat selkeän idean etukäteen ja vaativat paljon valmistelua graafisen luonteensa vuoksi. Näistä varsinkin jälkimmäisen koen keskeneräiseksi sekä sisällöllisesti että fyysisesti. Idea kaivertaa kirjoihin oli tuore ja vasta prototyypitasolla. Näyttelyssä olleista teoksista juuri *Rivien välistä* herättää itsessäni eniten kritiikkiä, ehkä juuri keskeneräisyyden takia. Olen myös kriittinen näyttelyä kohtaan kokonaisuutena. Näyttelyssä oli myös liian suuri hajonta. Siinä oli liian paljon sekalaisia teoksia. Näin jälkeinpäin ajattelen, että muutama teossarja olisi tehnyt kokonaisuudesta selkeämmän.

KUVAN KEVÄT 2011

Kuvataideakatemian Kasarmikadun galleriassa vuonna 2011

Olin noihin aikoihin löytänyt tekniikan käyttää serpentiininauhaa teoksissani. Tarkoitukseni oli tehdä materiaalisia maalauksia. Muistan ajatelleeni tuolloin, että maalin voisi korvata materiaalilla. Kaikki värit oli mielestäni löydettävissä materiaaleista joita keräsin. Tein tuohon aikaan eri materiaaleilla väripintoja teoksiini maalin sijaan. Olin siirtynyt juuri vaiheeseen, jossa käytin vain yhtä tiettyä materiaalia teosta kohden. Teknisesti niistä onnistuneimmat ja parhaiten variointia kestävät tekniikat olivat muovipusseista tehdyt maalaukset sekä serpentiinistä tehdyt maalaukset. Seuraavassa esittelen näyttelyssä esillä olleet teokseni *Paluumatka* ja *Asetelma*.

Paluumatka

Teos *Paluumatka* sai syntynsä siitä, kun heräsin Vapunpäivänä työhuoneeltani. Lähtiessäni kotiin, kadut olivat täyttyneet edellispäivän vappuaaton rientojen roskista ja pois heitetyistä koristeista. Kaiken sen seasta silmiini pisti värikkäät serpentiinit, joita oli kasoittain ryppäinä ympäriinsä. Aloin inspiroituneena kerätä niitä ja ideoida niistä teosta. Teoksen nimi *Paluumatka* perustuu materiaalien löytöhetkeen ja tämä arkinen matka on visualisoitu retrofuturistiseen ilmeeseen.

Samu Nyholm 2011. *Paluumatka*.
140×140. Alkydimaali, serpentiini,
kanvas. Kuva: Petteri Summanen

Keräsin teoksen kaikki serpentiinit vapun jälkeen puistoista, kaduilta ja muilta julkisilta alueilta. Serpentiinin liimasin kankaalle, jonka olin kiinnittänyt liimalla mustalla akryylillä maalatulle pohjalle. Asettelin serpentiinit tarkoin, tiettyä värijärjestystä noudattaen. Avasin ja suoristin rypistyneet nauhat, jonka jälkeen lajittelin ne väreittäin haluamaani järjestykseen. Lopuksi liimasin materiaalin kuvapinnalle käyttäen A1100- liimaa.

Asetelma

Asetelma on 30 muovipussista koostuva teossarja, jonka materiaalit olen usean vuoden aikana kerännyt eri maista, kuten esimerkiksi Venäjältä, Alankomaista ja Intiasta.

Keräilyn yhtenä kriteerinä on ollut se, millainen niiden offset- printtaus pusseissa on. Massatuotanto yhdistettynä painolevyjen manuaaliseen asetteluun tuo kuvapintoihin virheitä, jotka koen inhimillisinä kädenjälkinä. Tämä on yksi seikoista, joka minua on jokaisessa valitsemassani pussissa kiehtonut ja joka on vaikuttanut päätökseeni ottaa ne talteen.

Idea käyttää näitä muovipusseja teoksen materiaalina sai alkunsa siitä, kun kyseenalaistin perinteistä tapaa maalata, mutta halusin kuitenkin tehdä maalauksen.

Pohdin materiaalioppia ja maalien ainesosia. Useiden teosten medium on muovia – asia, mihin emme juurikaan kiinnitä huomiota tarkastellessamme ja miettiessämme teosta. Koin että maalauksen voi yhtä hyvin tehdä muovipussilla kuin akryylimaalilla. Työn kuvapinnat ovat kierrätettyjä kuten aiheetkin. Koen, että tässä yhdistyvät niin ekologisuus kuin logojen ja kuvien appropriointikin.

Sivelin gesso-pohjusteisiin kanvaspohjiin tarraavan liimapinnan, johon muovipussi asettui kiinni ilman kupruuntumista. Muovipussien reunat niittasin kanvasen taustalle, jotta kuvapinta pysyisi tasaisena ja pingottuneena.

Prosessin ideana oli ikään kuin maalata muovipussilla koko maalaus, tutkien samalla muovipussin suhdetta esimerkiksi akryylimaaliiin. Olen antanut tekniikan nimeksi "Plastic bag on canvas".

Samu Nyholm 2011. *Asetelma*. 250×232. Muovipussi, kanvas. Kuva: Petteri Summanen

LÖYDETTÄVISSÄ

Kuvataideakatemia Kasarmikadun galleriassa vuonna 2013

Rivien välistä

Teoksen lähtökohtana toimii kadunkulmasta löytynyt kirjapino. Poimin pinon talteen, vaikka en vielä tiennyt, mitä tulen sillä tekemään. Kirjojen värien harmonia puhutteli minua ja koin sen antavan lähtökohdan teokselle. Idea alkoi rakentua materiaalin annettua alkusysäyksen ajatusprosessille.

Koostin vanhoista kirjoista kokonaisuuden, jossa kaiversin kirjojen sisäpintoihin sarjakuvahahmoja. Kasasin kirjat lattialle. Kaiverukset tein pinojen päällimmäisiin kerroksiin. Liimasin noin 300-sivuiset kirjat kiinni sivu sivulta,

jättäen n. 20 sivun paksuisia kerroksia kaiverrusten kolmiulotteisuuden mahdollistamiseksi. Kuvat kaiversin esiin kerros kerrokselta Proedge-teriä käyttäen. Kaiverretut pinnat viimeistelin erivärisillä huopakynillä.

Samu Nyholm 2013. *Rivien välistä*. 102×45×84. Huopakynä, liima, kirja. Kuva: Henrik Suhonen

Ratkaistessani teoksen teknistä toteutustapaa pohdin, mitä materiaalille voi tehdä vaikuttamatta liikaa sen alkuperäiseen luonteeseen. Tavoitteenani oli löytää ratkaisu siihen, kuinka valmistaa teos niin, että kirjat ovat edelleen selkeästi tunnistettavissa. Pohdin prosessissa myös sitä, kuinka saisin säilytettyä sen estetiikan jota näin kirjapinossa sen löytäessäni.

Tekoprosessi oli suhteellisen pitkä ja tarkkuutta vaativa. Yhden kirjan sivujen liimaamiseen kului aikaa noin kolme viikkoa, jonka jälkeen kirja oli valmis kaiverrettavaksi. Sivujen määrän lisäksi aikaa vei liimaamisprosessiin kuuluva pakollinen huolellisuus. Liimaus ei voinut tapahtua liian epäsiististi tai nopeasti, ettei teokseen voisi syntyä epätoivottuja tahroja ja että kerrokset olisivat pysyneet tasaisina.

Päädyin kaivertamaan kirjojen sisään sarjakuvataiteesta approproituja hahmoja, materiaalien ja kuvien muodostaen mielestäni mielenkiintoisen vastaparin. Jotta kirjoista voi saada irti kokemuksen, ne täytyy aina lukea läpi.

Lukemisprosessi on aikaa vievää ja juonen kuvitus tapahtuu pään sisällä. Vastaparina tälle on idea kuvista, joita voidaan tulkita nopeasti ja joiden sisältämät viestit aukeavat niitä katsomalla. Sain teoksen kuvastoon inspiraatiota vietnamilaisen outsider-taiteija Buy Huy Langin vanerikaiverruksista. Hänen teoksiensa kuvasto koostuu pääasiallisesti 1970-90-luvun amerikkalaisista sarjakuvahahmoista.

Small Talk

Gesso-pohjustettuihin kanvaspohjiin sivelin tarraavan liimapinnan, johon muovipussi asettuu kiinni ilman kupruuntumista. Muovipussien reunat niittasin kanvasen taustalle, jotta kuvapinta pysyisi tasaisena ja pingottuneena. Ripustin neljä kanvaskeen pingottamaani muovipussia seinälle neliömuodostelmaksi. Pyrin ripustamaan kanvaset niin, että muovipussit luovat harmonian keskenään.

Prosessin ideana oli ikään kuin maalata muovipussilla koko maalaus, pohjalla ajatus käyttää muovipussia kuin esimerkiksi akryylimaalia käytettäisi. Plastic bag on canvas.

Samu Nyholm 2013. *Small talk*. 72×72. Muovipussi, kanvas. Kuva: Petri Summanen

Small Talk on jatkoa teossarjalle *Asetelma*. Neljän teoksen sarjassa teokset nimensä mukaisesti käyvät vuoropuhelua keskenään.

Ajattelen tämän löytyvän teosten yhteisestä teemasta sekä sekä taustavärien harmoniasta. Nämä tekijät herättävät teosten välisen vuoropuhelun.

Groceries

Teos muodostuu kokonaisista, läpinäkyvistä muovipusseista, jotka ripustin seinälle ja joiden sisälle sommittelin muista muovipusseista leikkaamiani ruoka-aiheisia kuvia.

Samu Nyholm 2013. *Groceries*. 58×40. Muovipussi. Kuva: Petri Summanen

Nimensä mukaisesti *Groceries* kuvaa ruokaostoksia ja ottaa kantaa nykyisen ravintomme tilaan. Muovista leikkaamani kasvien ja muiden ruokien kuvat rinnastin ikään kuin liian pitkälle jalostettuihin ja manipuloiituihin raaka-aineisiin, jotka ovat sisällöltään menettäneet luonnollisen rikkautensa.

Natura Morte

Teoksen materiaaleina ovat muovinen pienoispuu, bonsaipuu ja alkydimaali. Puu aloittaa mekaanisen huojumisen napin painalluksella. Teoksessa pyrin yhdistämään synteettisyyden ja luonnon: epäorgaanista massaa kannattelee orgaaninen massa. Tarkoitukseni on kritisoida tapaa, jolla ihminen kohtelee elinympäristöään.

Samu Nyholm 2013. *Natura morte*. Muovinen puu, bonsaipuu, alkydimaali. Kuva: Petri Summanen

Puuta pidetään yhtenä voimakkaimmista elämän symboleista. Puun läpi virtaa energiaa, joka nousee juurten kautta latvoihin. *Natura mortessa* puu saa energiansa pattereista ja sen kuori on elotonta ja luonnotonta materiaalia. Ajattelussani teoksen taustalla on pessimistinen luonne.

Lauri Rauhala lainaa Phillip Quéauta kirjassaan *Henkinen ihminen*:

“Pessimistit näkevät tavallisesti oman aikansa kulttuurissa juuri sen nurjat piirteet voimakkaina ja tuhoa ennustavina. Jotkut aikamme kyynikot kiteyttävät nykyiset kulttuurin kukinnot kahteen realisoitumaan, jotka nimetään sanoilla muovi ja melu.

Kun joku oletettu arkeologiaa harrastava olento vuosituhansien kuluttua penkoo ihmiskunnan rauniota ja roskakasoja, hän saa muovijätteistä ja melun tuottamisen romuista kuvan aikamme sivilisaatiosta.

Aivan osumatonta ei tämä sarkastinen kuvailu ole. Muovi täysin elottomana materiaalina on erinomainen symboli kuvaamaan aikamme inhimillisten elämänilmiöiden pinnallisuutta, mekaanisuutta ja niiden rihkamaluonnetta.”

(Rauhala, 2009. S. 268)

”My fake plants died because I did not pretend to water them”.

(Stand up -koomikko Mitch Hedberg)

Human Mistake

Kehystetty readymade-teos. Olen kehystänyt löytämäni aikakauslehdet ja avannut sen niin, että sekä etukansi että takakansi ovat esillä. Kun valo heijastuu kanteen, siitä seuraa spektraali loiste teoksen kuvapinnalle. Teoksen ripustuksessa mietin tilan valaistusta. Asetin teoksen niin, että spektri saa mahdollisimman paljon eloa.

Samu Nyholm 2013. *Human mistake*. 40x30. Aikakauslehti, puukehys. Kuva: Henrik Suhonen

Etukannen ja takakannen välille syntyvässä vuoropuhelussa on ristiriita, mikä viittaa inhimilliseen virheeseen. Etukannen tekstin ”*Can Man Save This Fragile Earth?*” kumoaa lehden sponsoriksi otettu ylikansallinen pikaruokaketju.

Kyseisen ketjun etiikka on monesti havaittu kyseenalaiseksi ja sen maine

luontoa sekä ihmiskehoa kuormittavana yrityksenä sotii etukannen pohdintaa vastaan.

Neon Bread

Neonvärjätty hävikkileipä jalustalla. Kuivatin leivän, minkä jälkeen pohjustin sen eri pohjustein. Pinnan maalasin neon-sävyisillä spraymaaleilla. Värjätyt leivän pilkoin lopulta vannesahalla viipaleiksi.

Teoksen kautta pyrin pohdiskelemaan ruokamme tilaa, sen säilyvyyttä, mistä se on valmistettu, sekä teollisesti tuotettujen partikkelien siirtymää siihen. Leipä toimii ikään kuin symbolina ravinnolle ja sen värivalinnalla on tarkoitus herättää ajatuksia sen syömäkelpoisuudesta. Hypoteettisessa tulevaisuudennäkymässä meille tarjoillaan luonnosta erkaannutettua ruokaa, meidän jokapäiväinen neonleipämme.

Samu Nyholm 2013. *Neon bread*. Gesso, alkydimaali, spraymaali. Kuva: Henrik Suhonen

Digiabyssi

2,70 x 1,50 kokoinen serpentiinistä koostettu teos. Teoksessa hahmottuu erilaisia logoja, jotka nitoutuvat yhteen kollaasina, luoden logojen lisäksi teokseen monimuotoisia väripintoja.

Liimasin serpentiininauhoja Fabriano-paperille vieri viereen kaavamaisesti läpi koko paperin läpimitan. Tämä loi suuren, raidallisen pinnan johon syntyi erilaisia värikombinaatioita neljän työssä esiintyvän päävärin sekoittuessa. Tämän päälle liimasin samalla tekniikalla valmistettuja, logojen muotoon leikkaamiani arkkeja. Arkit muodostavat teoksen esittävän ”kuvapinnan”, ensimmäisen kerroksen toimiessa taustana tälle. Kuvapintojen yhdistyessä ja sekoittuessa sain syntymään mekanismin, joka saa kuvan ikään kuin tärisemään, mistä seuraa ”low fidelity” -vaikutelma.

Teos perustuu uneen, jonka näin muutamia kuukausia ennen sen valmistelun alkua. Uni jäi selkeästi mieleen ja avasi ketjun lapsuuteeni liittyvistä muistoista. Muistiini palasi elävästi asioita vuosikymmenien takaa: Tunnelmia, tapahtumia, hetkiä, mitä musiikkia kuuntelin, videopelit joita pelasin, brändit joita suosin tai

ruuat mistä pidin, elävöityivät mieleeni kirkkaasti.

Inspiroiduin unesta ja halusin siitä jotakin teokseen. Muunsin unen avaaman vision logojen ja merkkien kuvastoksi jonka siirsin teokseen. Kuvasto sisältää brändien logoja jotka reflektoituvat henkilöhistoriaani tuolta ajanjaksolta jonka näkemäni uni palautti mieleeni.

Samu Nyholm 2013. *Digiabyssi*. 272x150. Serpentiini, paperi. Kuva: Henrik Suhonen

Hahmotin logoissa eräänlaista viime vuosikymmenien nostalgiaa, johon eri ikäpolvet reflektoivat eri tavalla. Logoihin liittyy usein muistoja siltä ajalta, kun niiden takana ollut brändi on ollut suuressa suosiossa. Sama logo voi herättää täysin eri muistoja ja ajatuksia riippuen siitä, onko henkilö esimerkiksi ollut ilmiön aikaan lapsi, nuori tai aikuinen.

Digiabyssi pohjautuu jälleen kokeiluihin, joita tein maasta löytämälläni serpentiininauhalla. Tekniikkaa kehittäessäni pyrin käyttämään materiaalia maalin kaltaisesti ja siten luomaan värillisiä pintoja. Serpentiininauha sisältää värejä jo valmiiksi. Se on värjättyä paperia suikaleina. Näin tämän teollisena esivalmisteluna ja päätin hyödyntää sitä. Päädyin ratkaisuun tuoda esille materiaalin viivamainen ominaisuus ja värejä. Tein kokeiluja, joihin hain vaikutteita abstrakteista viivamaalauksista, erityisesti Frank Stellan 1959-67 tuotannon jälkimaalaukselliset abstraktiot inspiroivat minua paljon. Vastaavan kokeilun tuottama teos *Paluumatka* oli esillä Kuvan keväässä 2011. Tämän jälkeen aloin tekemään viivatöistäni kerroksellisempia dekaalien (siirtokuvien) avulla. Tavoitteenani oli saada enemmän sävyjä asettelemalla dekaali ja pohjavärit päällekkäin.

Sufi Dance

Löydettyyn laserkalvoon tulostetut ja muotoonleikatut kuvat valettuna xor-kristallihartsiiin. Kalvot asettelin päällekkäin, hieman limittäin toisistaan, jolloin sain syntymään vaikutelman heilahduksesta.

Mystikko, suufi, harjoittaa pyörivää tanssia, tavoitteenaan pääsy transsitilaan. Pyöriessään hän keskittää katseensa kiinnepisteisiin ympärillään, joka estää huimauksen tunteen syntymisen.

Suufien pyörivän tanssin tarkoituksena on saavuttaa meditatiivinen tila, jossa erkaannutaan egosta sekä henkilökohtaisista haluista. Toistuvien ympyröiden tekeminen nähdään myös kuvastavan planeettojen kiertoa aurinkokunnissa.

Koin mielenkiintoiseksi rinnastaa lähi-idän munkkien harjoittaman mystisiä sävyjä omaavan tanssin länsimaisten populaarien sarjakuvahahmojen kanssa. Hahmot kuvastavat länsimaisia ihmisiä, tai pikemminkin ihmistyyppejä, jotka seuraavat tanssia yleisössä urheilulippikset päässään. Nämä hahmot suufi havaitsee tanssin läpi. Yin Yang -symbolien toistuva massa muodostaa kuohuvan meren kaltaisen illuusion.

Samu Nyholm 2013. *Sufi dance*. 144x144. Laserprint-kalvo, xor-kristalliharts, mdf-levy. Kuva: Henrik Suhonen

Näyttely meni omasta mielestäni hyvin ja se sai kiitettävästi yleisöä. Osa teoksista meni myydyksi. *Digiabyssin* myin Alpo Suhosen- ja *Small Talkin* Seppo Fräntin kokoelmaan. Vuonna 2018 Seppo Fränti on lahjoittanut taidekokoelmansa nykytaiteen museo Kiasmalle.

POHDINTAA

Seuravaksi avaan muutamaa taiteen tyyllisuuntausta joilla koen olevan yhtenevyyttä työskentelyni kanssa. Esittelen myös näitä tyyllisuuksia edustavien taiteilijoiden tuotantoa sekä suhdettani heidän teoksiin ja työskentelyyn.

APPROPRIAATIO - omaksi ottamisen taide

Tate modern -museon internet-sivuilla apropriaatiota taiteessa ja taiteen historiassa kuvataan suuntauksena, jossa taiteilijat ottavat käyttöön jo olemassa olevia objekteja ja kuvia, muuntaen vain pienen osan alkuperäisestä. (Tate n.d. a.)

Thoughtco.com -verkkosivuston mukaan, vapaasti suomennettuna

“Appropriaatiota käyttävän taiteilijan tarkoitus on saada katsoja havaitsemaan kopioitu aihe niin, että hänelle herää aiheesta ajatuksia omista lähtökohdistaan uudenlaisessa kontekstissa, oli kyseessä sitten maalaus, veistos, kollaasi, tai kokonainen installaatio. Tarkoituksellista kuva-aiheen lainaamista uutta kontekstia varten kutsutaan uudelleen kontekstualisoinniksi. Tämä helpottaa taiteilijaa kommentoimaan kuva-aiheen alkuperäistä tarkoitusta, kuin myös katsojan assosiaatiota joko alkuperäiseen kuvaan tai aiheeseen, josta kuva on tehty.”

<https://www.thoughtco.com/appropriation-appropriation-art-183190>

Tate modernin internet-sivujen mukaan, edelleen omin sanoin suomennettuna:

“Ranskalaisen taiteilijan Marcel Duchampin readymade-teoksista kuuluisimpana pidetään teosta Fountain, joka on pisuaari signeerattuna, nimettynä ja asetettuna pedestaalille. Myös surrealismin saralla käytettiin myöhemmin runsaasti apropriaatiota kollaaseissa ja objekteissa kuten Salvador Dalin Lobster Telephone. Approprioituja kuvia ja objekteja alkoi ilmetä laajasti 50-luvun lopulla Jasper Johnsin ja Robert Rauschenbergin töissä ja pop-taiteessa.”

<https://www.tate.org.uk/art/art-terms/r/readymade>

Oma suhteeni apropriaatioon on selkeä. Lainaan ja kerään kuvia ja materiaaleja intuitiolla, sen mukaan, mikä miellyttää ja juuri sillä hetkellä tuntuu mielenkiintoiselta ja jollakin tapaa hyödynnettävältä teoksissani. Kerään kuvastoa ja materiaaleja, joista en tiedä vielä välttämättä mihin ne tulevat. Kerään niitä ikäänkuin varastoon, kuitenkin tietäen, että käytän niitä tulevissa teoksissani. Teoksen valmistusvaiheessa saatan siirtää vaikka samana päivänä näkemäni aiheen teokseen. Kuva-aiheiden ja materiaalien varastointi on iso osa työskentelyäni. Teen sitä miltei päivittäin. Tämä tekeminen on

luonteeltaan hidasta ja ehkä tästä syystä juuri nautinkin tilasta, jossa teos on aktiivisessa valmistusvaiheessa ja spontaaneja ratkaisuja syntyy. Tuolloin myös kaikki se, mikä spontaanisti tulee vastaan, tuntuu merkitykselliseltä ja syventää tekemisen kokemusta. Vaikkapa sarjan täydentävän muovipussin löytyminen, tai kuva jonka juuri nähtyäni ja poimittuani hyödynnän teoksessani, on juuri tällaista spontaania prosessointia.

Käytän myös paljon kameraa kuva-aiheiden keräämiseen. Näitä kuva-aiheita käytän 2-ulotteisten teosteni valmistukseen, kun taas fyysisistä materiaaleista, kuten keräämistäni kirjoista, valmistan 3-ulotteiset, veistoksellisemmat Hahmotan, että tavassani tehdä taidetta on appropriaation piirteitä: teosteni kuvakielen osina on lainattuja logoja, symboleja ja muuta kuvastoa. Teen myös readymade -teoksia, ts. käytän jotakin jo valmiiksi olemassa olevaa objektia, jonka esitän uudessa asiayhteydessä taiteena, vaikkapa galleriatilassa. Readymadea edustaa teokseni *Human mistake*, joka on aikakauslehti uudelleen esitettynä.

ARTE POVERA - köyhä taide

Arte Povera tarkoittaa kirjaimellisesti ”köyhää taidetta”, mutta tässä kuvataiteen kontekstissa sana *köyhä* viittaa suuntaukselle ominaiseen, laajan materiaalivalikoiman käyttöön, joka poikkeaa perinteisistä materiaaleista, kuten esimerkiksi öljyväreistä kankaalla, pronssista tai marmoriveistoksista. Tämän suuntauksen taiteilijoiden käyttämiä materiaaleja olivat muun muassa multa, rievut ja oksat. Kertakäyttöisten materiaalien käytön tarkoituksena oli haastaa ja sekoittaa kaupallisen nykytaiteen galleriaorganisaation arvoja. (Tate n.d. b.)

”Arte povera (suom. ”köyhä taide”) on 1960-luvulla Italiassa kehittynyt taidesuuntaus. Sen taiteilijoihin kuuluivat muiden muassa Mario Merz, Jannis Kounellis, Giovanni Anselmo ja Michelangelo Pistoletto.” (Kiasma n.d.)

Arte povera on haastanut nykytaiteen raameja ja tuonut siihen uusia ulottuvuuksia. Näen sen myös tehneen tilaa uudentyypiselle luovuudelle, joka ei aiemmin ollut mahdollista nykytaiteen kentällä. Vapaasti suomennettuna:

”Termi ”Arte Povera” tuli ensi kerran tutuksi italialaisen taidekriitikon ja kuraattorin Germano Celantin käyttämänä vuonna 1967. Kun hän viittasi arte poveraan, hän ei oikeastaan tarkoittanut rahan puutetta, vaan enemmänkin taiteentekoa ilman perinteisten toimintatapojen ja materiaalien rajoittavia tekijöitä. Hänen uraa uurtavat tekstinsä sekä merkittävä sarja näyttelyitä antoivat kollektiivisen identiteetin useille nuorille italialaisille taiteilijoille Torinossa,

Milanossa, Genovassa ja Roomassa. *Arte Povera* nousi näiden kaupunkien urbaanin kulttuuritoiminnan verkostoista.” <https://www.tate.org.uk/art/art-terms/a/arte-povera>

Tyyliuuntauksen vaikutus työskentelyssäni perustuu teosteni materiaalivalintoihin. Myös ideologia suuntauksen taustalla tukee omaani. Koen että teokset jotka on valmistettu kierrätyspaperimassasta tai öljytynnyreistä, ovat samanarvoisia taiteellisesta näkökulmasta kuin perinteisen taiteen tradition metodeilla valmistetut öljyvärimaalaukset ja pronssiveistokset.

Tyyliuuntauksen yksi mielenkiintoisimmista seikoista on runsaassa materiaalien käytössä, sekä epätyypillisissä rinnastuksissa. Rinnastuksilla pystytään saamaan aikaan teokseen visuaalinen kiinnostavuus, jolla herättää katsojan huomio ja ajatukset. Näitä keinoja käyttäen teoksiin voi liittää erilaisia jännitteitä, sekä poliittisia ja sosiaalisia kannanottoja.

“Arte povera -suunnan teoksille ovat tunnusomaisia yllättävät esine- ja kuvarinnastukset, vastakohtaisten materiaalien käyttö sekä menneen ja nykyisen, luonnon ja kulttuurin, taiteen ja elämän yhteensulattaminen. Pistoletton Ryöpyksen Venus (1967), antiikin Venuksen 180 cm korkea kipsijäljitelmä lumppukasan edessä, kuvastaa Italian yhteiskuntarakennetta, jossa pittura metafisica -maalareiden harrastamat rinnastukset ovat osa jokapäiväistä elämää.” (Dempsey 2008, 268.)

Michelangelo Pistoletton teokset ovat inspiroineet minua. Erityisesti kausi, jolloin hän valmisti kierrätyskankaista veistoksellisia teoksia, puhuttelee minua. Tähän tuotantoon kuuluu muun muassa *Arte Povera* -tyyliuuntauksen yksi tunnetuimmista teoksista *Venus of Rags*, sekä teokset *Third Paradise* ja *Wall of Rags*. Hänen muiden kausien teostensa (esim *Mirror Paintings* ja *Minus Objects*) ideat ovat mielestäni hyviä, mutta muutoin ne kiinnostavat minua lähinnä teoreettisella tasolla.

Idea valmistaa teos banaalista lumpusta on kiinnostava ja Pistoletton toteutustavan estetiikka miellyttää minua. Teosten ekologiset aspektit, taiteilijan kriittisyys kulutusta kohtaan ja pohdinnat nykytaiteen elitistisyydestä myötäilevät omaa ajattelutapaani ja suhtautumistani taiteeseen.

Myös Phillip Taaffen teokset koostuvat approprioiduista kuvaelementeistä. Teoksissa on selkeästi nähtävillä kerroksellisuus. Niiden kuvaelementit ovat

yleensä kaksiulotteisia ”merkkejä”, joita hän toistaa kuvapinnalle luoden niistä sommitelman. Merkit ovat paperista tai muusta vastaavanlaisesta materiaalista tehtyjä muotoon leikattuja dekaaleja.

Teoksissa toistuu usein luonnonmuotojen kuten lehtien, simpukoiden tai kuunsirppien siluetteja. Niissä on myös poimintoja eri kulttuurien kuvastoista, kuten toteemeja tai itämaista ornamenttiikkaa.

Koen Taaffen työskentelyssä yhtäläisyyksiä omaani. Olen käyttänyt kuvaelementtien appropriointia ja kuvan kerroksellista rakentamista kaksiulotteisista kuva-aiheista toteustapana myös omassa teoksessani *Digiabyssi*.

Samaistun Taaffen tapaan työskennellä, mitä tulee kuvien ja merkkien käyttöön sekä muotoonleikattuihin elementteihin. Itse en kuitenkaan varioi maalaustaiteen tekniikoita yhtä monipuolisesti.

Eryityisesti Taaffen 90-luvulla valmistunut teossarja *Quattro stagioni* kiinnostaa minua. Teos koostuu kahdesta eri kerroksesta, joista päällimmäinen on kaksiulotteinen aaltomainen viivoista koostuva kaava, joka luo optisen vaikutelman, ikään kuin kuvapinta tärisisi. Tämä tärinän illuusion luominen kiehtoo minua erityisesti ja olenkin soveltanut tämänkaltaista tekniikkaa myös omassa työskentelyssäni.

Jannis Kounelliksen varhaisen vaiheen (1966) teossarjassa *Alfabeto* minua kiehtoo aiheen pelkistetty rosoisuus. Kounellis käyttää teossarjassaan jokapäiväisiä, arkisia symboleita kauppojen ja katujen kylteistä, sommitellen poimimansa symbolit paperille ja kanvakselle ei-totutuilla, uusilla tavoilla. Hän näkee symbolit kuin erillisinä elementteinä, ilman niiden alkuperäistä tarkoitusta ja ikäänkuin määrittelee ne uudelleen. Samaten hänen kaupunkitilasta poimimansa tai lainaamansa kuva-aiheet ja tapa jolla urbaanin

tuntu on siirtynyt hänen teoksiinsa sekä kuva-aiheiden visuaalinen kiinnostavuus ovat tehneet minuun vaikutuksen.

“DEBILISMI”

Taiteessani minua inspiroi idea tietoisesta pyrkimyksestä toimia epä-älyllisesti. Olen itse nimittänyt tätä ajattelua “debilismiksi”. Johdan sanan debilismi vanhanaikaisesta sanasta “debiili”, joka oli synonyymi muun muassa sanoille hölmö, idiootti ja typerä. Omassa ajattelussani debilismien ideana on käsitellä älyllisiä teemoja lapsenomaisella kömpelyydellä ja yksinkertaisuudella. Ehkä kyse on myös eräänlaisesta viattomuudesta tai leikistä. Debiilin ilmaisun taustalla on tarve ilmaista aihe ilman, että teknisen lahjakkuuden tarvitsee näkyä. Kehittynyt kuvallinen ilmaisu ei aina välttämättä tuo aihetta selkeästi esille, kuten esimerkiksi fotorealismissa on tapana. Debilismissä aiheen ei tarvitse olla tarkoin kuvattu. Riittää, että se muistuttaa tätä jollain tapaa. Vaikka teoksen takana oleva aihe olisi vakava, se voi ilmetä työssä esimerkiksi sarjakuvamaisen värikkäästi ja leikkisästi – viattomasti.

Debilismissä käytettyjä keinoja ovat esimerkiksi symbolit ja merkit. Ne muistuttavat asioista ja arvoista, joita ne eivät välttämättä suoraan tuo kuvallisesti esille. Tämä haastaa kekseliäisyyttä ja lopputulokseen päästään oletetusta poikkeavalla tavalla. Debilistisen ilmaisun piirteitä esiintyy teoksissani *Small talk*, *Groceries* ja *Rivien välistä*.

YMPÄRISTÖN VAIKUTUS

Saan ideoita teoksiini melkein päivittäin. Asun kaupunkiympäristössä, mikä vaikuttaa teosteni sisältöön. Liikkuessani paikasta toiseen poimin ympäristöstä virikkeitä, joista osa siirtyy teoksiini tai ainakin aloittaa ideointiprosessin. Kiinnitän yleensä huomiota yksityiskohtiin, joihin ihminen on jättänyt graafisen jälkensä.

Noin kaksikymmentä vuotta sitten aloin tarkkailemaan ympäristössäni esiintyviä graffiteja ja tageja. Ne vaikuttavat tänäkin päivänä näkemykseeni visuaalisesta estetiikasta. Graffitin myötä aloin kiinnittämään huomiota myös logoihin ja mainoksiin. Graffitiin kuului myös mainonnan elementtien lainaaminen sekä ajoittain myös logomaisuus, mistä syntyi melkein itsestäänselvä yhteys asioiden välille. Etsin näistä samankaltaista estetiikkaa kuin graffitistakin.

Aloin myöhemmin hyödyntää logoja teoksissani ja ne ovatkin suuressa roolissa esimerkiksi teoksessani *Small Talk*, jossa kuvapinnoilla on brändien logoja uudelleen esitettyinä. Myös teokseen *Digiabyssi* olen lainannut useiden eri brändien logoja, joilla olen täyttänyt teoksen kuvapinnan. Logot on irrotettu niiden alkuperäisestä kontekstista ja siirretty teokseen.

MATERIAALEISTA

Valmistan kaikki teokseni materiaaleista, jotka olen löytänyt hylättyinä urbaaneista tiloista. Kutsun tätä urbaaniksi debrikseksi. Itselleni tärkein lähtökohta materiaalien valinnoille on niiden löytyminen sattumalta. Löytömateriaali on teosteni perusta. Löytömateriaalien käyttäminen on minulle monellakin tavalla tärkeää. Kaikenlaisen hävikin, ylijäämän ja roskan käyttäminen taideteoksen materiaalina on paitsi luonteenomaista minulle, myös ekologista.

Tärkein lähtökohta materiaalien valinnoille on niiden löytäminen sattumalla. Löytömateriaali toimii perustana teosten valmistusprosessissa ja ideoinnissa. Löytömateriaalien käyttö tukee myös ekologisuuteen tähtäävää taiteen toteutustapaa.

Jokainen materiaali itsessään luo puitteen teokselle ja käytössä on pääasiallisesti vain yhtä materiaalia teosta kohden, kuten teoksissa *Small Talk* (muovipussit) tai *Digiabyssi* (serpentiininauha). Materiaalien valinta perustuu myös löytöhetkellä visuaalisesti esteettisten mahdollisuuksien havaitsemiseen debrikseissä, sekä näkemykseen sen käyttökelpoisuudesta taiteen

tekemisessä. Ideat itse teoksille alkavat kehittyä vasta, kun materiaalit on kerätty ja tuotu työtilaan.

LOPUKSI

En sulje pois muidenkaan suuntauksien tai taiteilijoiden vaikutteita töihini, vaikka Arte povera ja appropriatio vastaavatkin ehkä eniten omaa tyyliäni. Esimerkiksi impressionisti Henry Matissen paper cuts -tuotanto inspiroi minua. Koen kuitenkin perinteisemmät taiteen käytännöt vähemmän merkityksellisinä suhteessa omaan tekemiseeni. En käytä esimerkiksi pensseliä lähes lainkaan töissäni. En osaa perustella maalaamista perinteisillä maaleilla tai välineillä toteutustapana, ellen ole löytänyt niitä sattumalta. Olen avoin erilaisille toteutustavoille, enkä halua paneutua vain yhteen tapaan tehdä taidetta. Perinteisemmät käytännöt tuntuvat minusta joustamattomilta ja jollakin tapaa loppuunkulutetuilta. Valmistan kaikki teokseni materiaaleista, jotka olen löytänyt hylättyinä urbaaneista tiloista. Kyseinen seikka pakottaa minut myös etsimään uudenlaisia tapoja valmistaa teos. Kutsun tätä hylättyä materiaa urbaaniksi debrikseksi.

Löydettävissä -näyttelyn jälkeen olen pitänyt joitakin näyttelyjä, joissa olen pysytellyt samankaltaisissa työskentelymenetelmissä kuin aiemminkin. Tällä hetkellä, vuonna 2020, työskentelen teossarjan parissa, jota koostan kirjoista. Kirja on yksi suosikkimateriaaleistani. Päälystän kierrätyskeskukselta saamien, tarpeettomaksi jääneiden kirjojen pintoja mainosfirmojen ylijäämäteipeillä. Pinoan nämä päälystetyt kirjat, luoden värikombinaatiota ja harmonioita, pyrkimyksenäni luoda abstraktin maalauksen kaltainen näky. Olen hieman muuttanut periaatteitani löytämisen suhteen, sillä se hidastaa työskentelyä ja vaikeuttaa liikaa joitain seikkoja. Oikeutan itselleni uudeksi materiaaliksi kierrätysmateriaalit, joita käyn tietoisesti hakemassa teosteni valmistukseen. Myös tämän opinnäytteen kirjoittaminen on herättänyt minussa mielenkiintoa sitä kohtaan, että voin avata ja pohtia teosteni sisältöä myös kirjallisesti. Olen myös ajautunut hieman teoreettisempaan suuntaan ja kiinnostunut pohdiskelemaan tarkemmin työskentelyni konseptuaalisempaa

puolta.

“I don't want to fetishize the past. I want there to be a natural sequence coming out of a synthesis of the ideas and information that I gather together as a result of looking at things that are in the world. I'm trying to bring forward signs or signals based on what I see and my responses to these things. I'm trying to leave a trail that will be useful to other people in the future. It has to do with making something that contains a synthesis of the information, and then consequently to make one's deliberations visible, to allow other people to follow them. That's how I see my role.” – Philip Taaffe

Samu Nyholm 2013. Yleiskuva näyttelystä *Löydettävissä*. Kuva: Petteri Summanen

Samu Nyholm 2013. Yleiskuva näyttelystä *Löydettävissä*. Kuva: Petteri Summanen

Samu Nyholm 2013. Yleiskuva näyttelystä *Löydettävissä*. Kuva: Petteri Summanen

LÄHTEET

Dempsey, A. 2008. Moderni taide. Toinen painos. Kustannusosakeyhtiö Otava, Helsinki.

Gersh-Nesic, Beth. Luettu 3.12.2019.

<https://www.thoughtco.com/appropriation-appropriation-art-183190>

Hedberg, M. 2003. Mitch all together- cd albumi. Comedy club, Minneapolis

Kiasma. N.d. Nykytaiteen sanasto. Luettavissa: Luettu: 22.4.2018.

<https://kiasma.fi/kokoelmat/nykytaiteen-sanasto/>

Rauhala, L. 2009. Henkinen ihminen. Juvenes, Tampere. 2009

Tate. N.d. a. Appropriation. Luettu 13.9.2018. Opinnäytetyöhön englannin kielestä suomentanut Marita Nyholm. Alkuperäinen luettavissa:

<https://www.tate.org.uk/art/art-terms/a/appropriation>

Tate. N.d.a. Readymade. Luettu 25.1.2020. Opinnäytetyöhön englannin kielestä suomentanut Marita Nyholm. Alkuperäinen luettavissa:

<https://www.tate.org.uk/art/art-terms/r/readymade>

Tate. N.d. b. Arte Povera. Luettu: 13.9.2018. Opinnäytetyöhön englannin kielestä suomentanut Marita Nyholm. Alkuperäinen luettavissa:

<https://www.tate.org.uk/art/art-terms/a/arte-povera>